

ห้องเรียนไร้ผนัง: แนวคิดในการบริหารการศึกษายุคชีวิตวิถีใหม่ Non-Classroom Model for Educational Administration in New Normal

ดร. จักรกฤษณ์ สิริริน

บทคัดย่อ

COVID-19 หรือโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (Coronavirus 2019 หรือ SARS CoV-2) ที่กำลังแพร่ระบาดอยู่นี้ ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาทั่วโลก หลายสถาบันพยายามเร่งหาทางออก และมีแนวปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาทั้งหลายมามาตรการ อาทิ การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ หรือ e-Learning หรือการเปิดลงทะเบียนบนอินเทอร์เน็ต เช่น การประยุกต์แนวคิด Home School มาปรับใช้กับการบริหารการศึกษ เพราะในขณะนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ก็คงยัง Stay Home และ Work from Home กันอยู่ พร้อมหน้าพร้อมตาบุตรหลานที่กักอยู่ในช่วงปิดเทอมใหญ่เช่นเดียวกัน อีกกรณีหนึ่งก็คือ Hybrid Home School ก็คือ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน หรือ Blended Learning ระหว่างห้องเรียนแบบ Lecture-based Learning กับการเรียนการสอนผ่านระบบ Online-based Learning ผ่านการวางโครงสร้างพื้นฐานแบบ e-Education Hybrid Home School

คำสำคัญ: ห้องเรียนไร้ผนัง การบริหารการศึกษา ชีวิตวิถีใหม่

Abstract

COVID-19 (Coronavirus 2019 or SARS CoV-2) that are currently spreading. It has a direct impact on the management of educational institutions around the world. Many institutions are trying to rush to find a way out and there are guidelines for solving problems with many measures, such as online teaching and learning management or e-Learning or opening online registration. In particular, Blended Learning is applied to the teaching and learning management in the transitional age from Lecture-based Learning to Online-based Learning in Thailand and a combination of teachers of the two generations. Through the integration of classroom teaching and education with online education. The key is the search for Non-classroom performance tools and ideas that will help enhance learners' learning and balancing classroom time appropriately in the COVID-19 era, whether it is Hybrid Home School or Temporary Home School.

Keywords: New Model, Educational Administration, Non-Classroom, New Normal

บทนำ

ในยุคเปลี่ยนผ่านจาก Lecture-based Learning สู่ Online-based Learning ของไทย และการผสมผสานกันระหว่างครูสองรุ่น ผ่านการบูรณาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับการให้ความรู้ผ่านระบบออนไลน์ หรือ e-Education ที่สำคัญก็คือ การค้นหาประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องมือที่จะเข้ามาช่วยเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างสมดุลในเรื่องของการใช้เวลาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามในอนาคตอันใกล้ Trend การศึกษาโลกยุค 5.0 คงหนีไม่พ้น BYOD ที่เป็นการนำ “โทรศัพท์มือถือ” หรือ Tablet PC และ Notebook Computer ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา มาใช้ในห้องเรียนอย่างแน่นอน

Mike McShane (2019) นักการศึกษาชื่อดังของสหรัฐอเมริกา ในฐานะผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทางการศึกษาแห่งชาติ ได้ตั้งคำถามถึง Hybrid Home School เอาไว้ในนิตยสาร Forbes ว่า Is Hybrid Homeschooling The Wave of The Future? เทรนด์ “บ้านเรียน” แบบใหม่ พอจะเป็นอนาคตทางการศึกษาได้หรือไม่ Hybrid Home School จะมาเติมเต็มช่องว่าง และถดถอยของ Home School แบบที่ทำ ๆ กันอยู่ ข้อดีของการทำ Home School ในปัจจุบันก็คือ แม่พ่อแม่จำนวนมากอยากทำ Home School แต่ก็ไม่มีเวลามากพอ เนื่องจากพ่อแม่ยุคใหม่ต้องทำงานนอกบ้าน และในขณะนี้ แม่หลายคนจะ Work from Home ในช่วงนี้ ทว่าก็ยังไม่มั่นใจในความรู้ของตนว่าจะสามารถสอนหนังสือให้กับลูกเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโลกแตกที่กล่าวกันว่า เด็ก Home School จะเข้าสังคมไม่เป็น เพราะพวกเขา เรียนจากบ้าน ไม่ได้ไปโรงเรียน อีกทั้งการลงทุนเรื่องสื่อการเรียนการสอนแบบ Online ก็ค่อนข้างจะแพง

e-Education กระบวนทัศน์ใหม่ในยุค COVID-19

e-Education คือ การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่กระบวนการสรรหาบุคลากรของสถาบันการศึกษา กระบวนการรับนิสิต งานทะเบียนและวัดผล งานหลักสูตรและการสอน งานห้องสมุด งานแนะแนว งานวิจัยและพัฒนา งานกิจการนักศึกษา การจัดการความรู้ ระบบสารสนเทศเพื่อผู้บริหารสถานศึกษา งานอาคารสถานที่ งานสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ ในปัจจุบัน คำว่า e-Education เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแลนโยบายด้านการศึกษาจะยังไม่ประกาศยุทธศาสตร์การสร้าง e-Education ขึ้นอย่างเป็นทางการ อาจเพราะยังไม่มีกรอบความรู้เกี่ยวกับ e-Education จากผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ชัดเจนนัก ปรากฏการณ์นี้ไม่ใช่เรื่องแปลก เนื่องจากในวงวิชาการด้านศึกษาระดับสากลเองก็มีข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับ e-Education ค่อนข้างจำกัดเช่นกัน เห็นได้จากการที่มีบทความวิชาการและงานวิจัยเพียงไม่กี่ชิ้นซึ่งศึกษาประเด็น e-Education อย่างเป็นทางการ

กระนั้นก็ดี ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับ e-Education ที่น่าสนใจทยอยมาพูดถึงเพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานวิจัยเรื่อง The Paradigms of e-Education ของ Jyrki Pulkkinen (2003) และงานวิจัยเรื่อง A conceptual framework for implementing e-education ของ Hemduth Rugbeer (2005) งานวิจัยของ Jyrki Pulkkinen เรื่อง The Paradigms of e-Education ได้ชี้ประเด็นสำคัญ 2 ประการเกี่ยวกับอนาคตภาพของ e-Education ประการแรกก็คือ e-Education ในฐานะแนวโน้มจำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในอนาคตอันใกล้นี้ ประเด็นที่ 2 ซึ่งสำคัญมากก็คือ ความท้าทายของนักวิชาการทางด้านการศึกษาที่จะหลอมรวมการวิจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เข้ากับทฤษฎีทางด้านการบริหารการศึกษา งานวิจัยของ Jyrki Pulkkinen ชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของแนวทางการศึกษาในอนาคต ยุคที่โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการจัดการศึกษาล้วนพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบ 100%

Hemduth Rugbeer ศึกษาวิจัยเรื่อง A conceptual framework for implementing e-education นั้น ได้นำเสนอประเด็นคล้ายกับงานวิจัยของ Jyrki Pulkkinen หากแต่ Hemduth Rugbeer เน้นไปที่ตัวเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารค่อนข้างมากกว่าของ Jyrki Pulkkinen อาจเป็นเพราะว่า Hemduth Rugbeer เป็นนักวิจัยจากประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งขาดแคลนเครื่องมือในการจัดการศึกษา Hemduth Rugbeer จึงไม่เน้นไปที่ตัวระบบการศึกษาเหมือน Jyrki Pulkkinen ซึ่งเป็นนักวิจัยจากประเทศฟินแลนด์ที่มีเครื่องมือพร้อมกว่า อย่างไรก็ตาม ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจที่ Hemduth Rugbeer ได้

นำเสนอไว้ก็คือ การจัดให้ e-Education เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา Hemduth Rugbeer มองว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการนำ e-Education มาใช้ หากว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีภาวะผู้นำในเรื่องการสนับสนุนให้มี e-Education แล้ว การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพก็ไม่อาจเดินหน้าไปได้ในอนาคตอย่างแน่นอน

เมื่อพิจารณาในบริบทของสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมทางด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษา เช่น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางแห่ง หรือมหาวิทยาลัยของรัฐบางแห่ง ก็ให้เห็นทิศทางการนำ e-Education มาใช้กับระบบการจัดการศึกษาบ้างแล้ว กระนั้นก็ดี ในปัจจุบันก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนว่าสถาบันการศึกษาของตนใช้ e-Education อย่างไรบ้าง อย่างไรก็ดี เหตุตั้งนั้น หน่วยงานภาครัฐที่กำลังดูแลนโยบายด้านการศึกษาของประเทศ จึงจำเป็นต้องเร่งผลักดันให้เกิดการนำ e-Education มาใช้ในระบบการจัดการศึกษา ที่สำคัญก็คือ การเร่งจัดทำแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับใหม่ การวางระบบ e-Education อย่างเต็มรูปแบบในอนาคต ซึ่งจะทำให้เกิดแนวโน้มความเป็นไปได้ที่ภาครัฐจะริเริ่มโครงการ e-Education ในอนาคตข้างหน้านี้ ตรงกับบทสรุปจากงานวิจัยของ Jyrki Pulkkinen เรื่อง The Paradigms of e-Education และงานวิจัยของ Hemduth Rugbeer เรื่อง A conceptual framework for implementing e-education ทั้งนี้เนื่องเพราะกระบวนการใช้ e-Education ในระบบการจัดการศึกษา กำลังเป็นแนวโน้มสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาของโลกยุคหน้านั่นเอง

การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน: แนวปฏิบัติที่ดีในยุคไวรัสแพร่ระบาด

คณะกรรมการยุโรป ได้เผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับการอนุญาตให้นำโทรศัพท์มือถือหรือ Tablet PC และ Computer Notebook ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือ BYOD (Bring Your Own Device) มาใช้ในห้องเรียน โดยชี้ว่ามีทิศทางเชิงบวกในหลายประเทศ และมีแนวโน้มการใช้ BYOD ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ความเสมอภาคทางการศึกษา ว่า BYOD หรือการอนุญาตให้นำอุปกรณ์สื่อสารส่วนตัวของนักเรียน นิสิต นักศึกษา มาใช้ในห้องเรียนยังเป็นเรื่องยากในระบบการศึกษา ปัญหาสำคัญในประเด็นดังกล่าวก็คือ บุคลากรทางการศึกษาจำนวนหนึ่งยังตามเทคโนโลยีไม่ทัน ดังนั้น ภาครัฐจึงควรเร่งส่งเสริมและเปิดมุมมองของการพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 ด้วยการปรับทัศนคติของครู ส่งเสริมให้ครูนำนวัตกรรมเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาตนเอง ที่สำคัญก็คือ การสร้างระบบ Coaching โดยให้ครูที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนเป็นผู้ฝึกปฏิบัติให้กับครูที่ยังขาดความชำนาญ การนำระบบ Coaching มาใช้ในยุคการศึกษา 4.0 จึงอาจเป็นการกลับหัวกลับหางจากอดีต ที่ครูอาวุโสเป็น Coach ให้กับครูใหม่หรือครูฝึกสอน มาสู่ครูรุ่นใหม่กลายเป็น Coach ให้กับครูอาวุโส โดยเฉพาะการ Coaching เกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษา

ส่วนผสมทางการศึกษา หรือ Blended Learning มีหลายวัตถุดิบ และหลายสูตร STEM (Science Technology Engineering Mathematics) ก็เป็นการ Blended กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน PLC (Professional Learning Community) หรือ CoP (Community of Practice) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือชุมชนนักปฏิบัติ ก็เป็น Blended รูปแบบหนึ่งซึ่งนำครูจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันมาเข้ากลุ่มกัน MTSS (Multi-Tiered System of Supports) คือแบ่งผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่มตามความต้องการ และนำบุคลากรสายสนับสนุนให้เข้าช่วยในการจัดการเรียนการสอน คล้ายการเรียนคละชั้น Flipped Classroom หรือห้องเรียนกลับด้าน ก็เป็นการ Blended ในแง่ผสมผสานการเรียนในห้องเรียนกับการศึกษาหาความรู้ในห้องเรียนเข้าด้วยกัน ส่วนผสมที่กลมกล่อมระหว่างห้องเรียนแบบ Face-to-Face กับการเรียนการสอนระบบ

Online หรือที่รู้จักกันในนาม Blended Learning จำเป็นต้องอาศัยครูยุคใหม่ผู้จะมาทำหน้าที่ผสมผสานรูปแบบห้องเรียนแนวใหม่ ซึ่งหลอมรวมเอาระบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมหรือ Lecture-based Learning คนให้เข้ากับ Online-based Learning หรือการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต Blended Learning เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงจุดร่วม- สงวนจุดต่างระหว่าง Lecture-based Learning กับ Online-based Learning ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นการประนีประนอมระหว่างครูอาวุโสที่คุ้นเคยกับรูปแบบ Lecture-based Learning กับครูรุ่นใหม่ที่เติบโตมากับ Online-based Learning

เนื่องจาก Blended Learning นั้น แม้ว่าจะส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ Online ด้วยการยืดเวลาให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาและทุกสถานที่ ผ่านสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ทว่า Blended Learning ก็ยังสนับสนุนการพบปะสังสรรค์กันในห้องเรียนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันผ่านการทำงานกลุ่ม ครูในระบบการศึกษายุค 4.0 จึงนอกจากจะต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญการใช้เครื่องมือทาง ICT ในการประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องชำนาญในการให้การศึกษาผ่านห้องเรียนรูปแบบดั้งเดิมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีความพยายามผลักดันระบบการจัดการศึกษาไปสู่ยุค 4.0 หรือยุคนวัตกรรมการศึกษา ไม่ว่าจะเป็น Online-based Learning หรือ Blended Learning มากเพียงไรก็ตาม ทว่า Education equity หรือความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นชุดความคิดที่ควรนำมาประกอบคู่กับการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบ เหตุผลก็คือ สภาพแวดล้อมทางโครงสร้างพื้นฐานในประเทศกำลังพัฒนาเกือบทั้งหมด ที่มีความหลากหลายของสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นขนาด อายุ แนวทาง และที่สำคัญก็คืองบประมาณ โดยเฉพาะโรงเรียนในเขตชนบทที่ไกลออกไปมากๆ ยังคงมีความไม่เสมอภาคทางการศึกษาทั้งในแง่ความพร้อมของการจัดโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ยังครอบคลุมไปไม่ถึง

ดังนั้น Education equity หรือ ความเสมอภาคทางการศึกษา จึงเป็นอีกประเด็นหนึ่งซึ่งต้องพึงระวังท่ามกลางความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงองค์ความรู้ นั่นเอง แม้ดูเหมือนว่า Blended Learning กำลังจะเป็นแนวโน้มใหม่หรือเป็นบันไดขั้นพักระหว่างการเปลี่ยนผ่านจากยุค Lecture-based Learning สู่อายุ Online-based Learning เห็นได้จากในปัจจุบันมีแนวโน้มการนำแนวคิด Blended Learning มาใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากในยุคเปลี่ยนผ่านดังกล่าว เป็นยุคที่มีการผสมผสานกันระหว่างครูสองรุ่นคือครูอาวุโสกับครูรุ่นใหม่ ผ่านการบูรณาการระหว่างการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับการให้ความรู้ผ่านระบบออนไลน์ หลักใหญ่ใจความของ Blended Learning ก็คือการค้นหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่จะเข้ามาช่วยเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างสมดุลในเรื่องของการใช้เวลาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมนั่นเอง เพราะไม่ว่าจะ BYOD จะ Face-to-Face จะ Online หรือจะ Offline หัวใจสำคัญในยุคเปลี่ยนผ่านนี้ก็คือ การนำ Blended Learning มาใช้โดยคำนึงถึงความเสมอภาคทางการศึกษา และกล่าวได้ว่าเหมาะสมสำหรับบริบทการศึกษาที่กำลังก้าวไปในยุค 4.0

โหมสคูแบบชั่วคราว: คลื่นลูกใหม่การจัดการศึกษาในอนาคต

วิกฤตการณ์ COVID-19 ในเวลานี้ ได้ส่งผลกระทบต่อคนทั่วโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้ใหญ่หลายคนก็ไม่อาจจับมือสถานการณ์นี้ด้วยตัวอยู่บ้าน จำนวนมากกำลังเผชิญหน้ากับ Cabin Fever ขณะเด็กๆ ส่วนใหญ่ที่เติบโตมากับยุค Social Media ที่ชีวิตประจำวันของพวกเขาอยู่กับหน้าจอ Digital กันอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่กำลังถูกหยิบยกขึ้นมาในสถานการณ์ COVID-19 ปูพรมถล่มโลก นั่นก็คือ ปัญหาในแวดวงการศึกษา ที่แม้จะมีการเลื่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษาใหม่ออกไป ดังนั้น ช่วงเวลาอย่างนี้ คงไม่มีอะไรเหมาะสม

ไปกว่า การประยุกต์แนวคิด Home School มาปรับใช้กับการบริหารการศึกษา เพราะในขณะนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ก็คงยัง Stay Home และ Work from Home กันอยู่ พร้อมหน้าพร้อมตาบุตรหลานที่ก้อยู่ในช่วงปิดเทอมใหญ่เช่นเดียวกัน ดังนั้น โอกาสที่จะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันทั้งผู้ปกครองและบุตรหลานแบบนี้ หากเรานำกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Home School มาปรับใช้ ก็เป็นเรื่องที่น่าทดลองอยู่ไม่น้อย

Home School หมายถึง การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่ผู้ปกครองได้จัดขึ้นสำหรับลูกๆ โดยมีสิทธิคุ้มครองตามกฎหมายการจัดการศึกษาโดยครอบครัวหรือ Home School ที่เปิดช่องให้เกิดการศึกษาทางเลือกสำหรับครอบครัวที่ไม่ประสงค์จะส่งลูกเข้าเรียนในระบบโรงเรียน แต่มีความประสงค์จะจัดการศึกษาให้กับบุตรเอง นำไปสู่แนวคิด Temporary Home School ซึ่งในขณะนี้ มีตัวแบบมากมายจากหลายประเทศทั่วโลกที่เป็นชาติชั้นนำทางด้านการศึกษา

ดังเห็นได้จาก หลายรัฐในอเมริกา ได้ริเริ่มโครงการ Temporary Home School ที่ผสมผสานแนวคิด Home School แบบดั้งเดิม เข้ากับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ เพื่อเติมเต็มช่องว่างของการจัดการศึกษา นั่นคือ แต่ละครอบครัวก็จัด Home School ตามรูปแบบบ้านใครบ้านมันไปตามปกติ ขณะเดียวกัน ช่วงเวลาที่เราต้อง Social Distancing หรือการรักษาระยะห่างทางสังคม เราก็ใช้ Social Media เป็นสื่อกลางให้ลูกหลานได้พบปะกับเพื่อนๆ ของเขาผ่านทางออนไลน์ อีกทั้งคุณครู ที่มีส่วนร่วมกับการจัดการเรียนการสอนผ่านทางออนไลน์กับเด็กๆ อยู่แล้ว ได้เข้ามาร่วมพูดคุยกับกลุ่มลูกศิษย์ แถมยังได้มีโอกาสพูดคุยกับผู้ปกครองมากขึ้นอีกด้วย

อย่างไรก็ดี แนวคิด Home School แบบนี้ คือ Temporary Home School หรือเป็นแบบชั่วคราวเท่านั้น เพื่อบรรเทาเบาบางปัญหาที่ COVID ได้ปิดโรงเรียนไปในขณะนี้ ต่อเมื่อ COVID หายไป เด็กๆ ก็จะได้กลับเรียนกันตามระบบเหมือนเดิมนั่นเอง

โหมสคูลแบบผสมผสาน: โรงเรียนวิถีใหม่ในยุค COVID-19

Mike McShane (2019) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยทางการศึกษาแห่งชาติ ชี้ว่า Hybrid Home School จะมาเติมเต็มช่องว่าง และถมจุดอ่อนของ Home School แบบที่ต่างๆ กันอยู่ ข้อดีของการทำ Home School ในปัจจุบันก็คือ แม่พ่อแม่จำนวนมากอยากทำ Home School แต่ก็ไม่มีเวลามากพอ เนื่องจากพ่อแม่ยุคใหม่ต้องทำงานนอกบ้าน และแม้หลายคนจะ Work from Home ในช่วงนี้ ทว่า ก็ยังไม่มั่นใจในความรู้ของตนว่าจะสามารถสอนหนังสือให้กับลูกเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาโลกแตกที่กลัวกันว่า เด็ก Home School จะเข้าสังคมไม่เป็น เพราะพวกเขาเรียนจากบ้านไม่ได้ไปโรงเรียน อีกทั้ง การลงทุนเรื่องสื่อการเรียนการสอนแบบ Online ก็ค่อนข้างจะแพงเอการ

Hybrid Home School หมายถึง การจัดการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างบ้านเรียนกับโรงเรียนครับ หลักการของ Hybrid Home School คือการกำหนดให้ ใน 1 สัปดาห์ เด็กต้องไปโรงเรียนไม่เกิน 3 วัน อีก 4 วันที่เหลือคือการเรียนกับพ่อแม่ที่บ้าน หรือไปทัศนศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หัวใจสำคัญของ Hybrid Home School ก็คือ การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน หรือ Blended Learning ระหว่างห้องเรียนแบบ Lecture-based Learning กับการเรียนการสอนผ่านระบบ Online-based Learning ข้อดีของ Hybrid Home School ก็คือ พ่อแม่สามารถเฉลี่ยเวลาอยู่กับลูกได้มากขึ้น เพราะเด็กจะต้องไปโรงเรียน 3 วัน อีกทั้งจะมีผู้เชี่ยวชาญมาสอนเสริมในรายวิชาที่พ่อแม่ไม่ถนัด ดังนั้น ปัญหาโลกแตกที่กลัวกันว่าเด็ก Home School จะเข้าสังคมไม่เป็น ก็คงจะหมดไป เพราะพวกเขาได้ไปโรงเรียนร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ 3 วัน และขณะนี้ สื่อการเรียนการสอนแบบ Online ก็ราคาย่อมเยาขึ้นมาก

สำหรับบริบทการจัดการศึกษาในช่วงนี้ เป็นห้วงเวลาของ Work from Home ครอบครัวสามารถจัด Home School ตามรูปแบบบ้านใครบ้านมันได้เอง ขณะเดียวกัน แม้จะต้อง Social Distancing แต่พ่อแม่ก็สามารถใช้ Social Media เป็นสื่อกลางให้บุตรหลานได้สนทนากับครูและเพื่อน ๆ ได้ผ่านทางออนไลน์ อนาคตของ Hybrid Home School คือ ปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อระบบการศึกษาทางเลือก อีกทั้งปัจจัยค่านิยมผู้ประกอบการที่ยังยึดติดกับ Brand โรงเรียน พ่อแม่ต้องการให้ลูกมีรุ่นมีสีเพื่อนำไปสู่ Connection ในอนาคต และที่สำคัญที่สุดก็คือปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม และปัญหาในเชิงนโยบาย ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

บทสรุป

ก่อนวิกฤตการณ์ COVID-19 ระบบการศึกษาของไทยได้เผชิญหน้ากับปัญหาที่หนักหน่วง และหลากหลาย ทั้งกระแส Disruption ที่ส่งผลกระทบต่อทุกวงการ และแวดวงการศึกษาที่หนีไม่พ้นเช่นเดียวกัน และพลันเมื่อสถานการณ์ COVID-19 ได้ปรากฏขึ้น ก็กลับยิ่งเป็นการซ้ำเติมให้กับวิกฤตการศึกษาไทยให้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นไปอีก

ในอนาคตอันใกล้ Trend การศึกษาโลกยุค 4.0 คงหนีไม่พ้น BYOD ที่เป็นการนำ “โทรศัพท์มือถือ” หรือ Tablet PC และ Notebook Computer ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา มาใช้ในห้องเรียนอย่างแนบเนียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำ Blended Learning มาปรับประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในยุคเปลี่ยนผ่านจาก Lecture-based Learning สู่ Online-based Learning ของไทย และการผสมผสานกันระหว่างครูสองรุ่น ผ่านการบูรณาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับการให้ความรู้ผ่านระบบออนไลน์

ที่สำคัญก็คือ การค้นหาประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องมือ และแนวคิดที่จะเข้ามาช่วยเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และสร้างสมดุลในเรื่องของการใช้เวลาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสมในยุค COVID-19 ไม่ว่าจะ เป็น Hybrid Home School หรือ Temporary Home School นั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

- Clancy, M. 2014. **e-Education on Academic Affair Administration in World University Rankings 2013-2014.** (Online). www.timeshighereducation.co.uk, Access Date 4 January 2021.
- Cronbach, L.J. 1990. **Essentials of Psychological Testing.** (4th Ed.). Harper & Row.
- Dickerson, Neda Chearl. 2011. **Te-E (Teacher e-Education): A grounded theory from the perceptions of native Chinese English instructors.** Doctor of Philosophy Thesis in Science Education. University of Phoenix. United States of America.
- Ghaoui, C. 2004. **E-Education Applications: Human Factors and Innovative Approaches.** Information Science Publishing. McGraw-Hill. United States of America.
- Günter, S. 2010. **What is e-Library.** Potsdam: Germany.
- Kennedy, D. 1999. **Academic Duty.** Harvard University Press.
- Krouse, S. 1961. **The Education Encyclopedia.** (Online). www.unz.org/Pub/SmithKrouse 1961.htm, Access Date 4 January 2021.

-
- Pavlis-Korres, M. 2011. **Development of a framework for the e-Education of educators of special groups aiming to improve their compatibility with their learners.** Doctor of Philosophy Thesis in Science Education. University of Alcalá. Spain.
- Pulkkinen, J. 2003. **The paradigms of e-Education. An analysis of the communication structures in the research on information and communication technology integration in education in the years 2000–2001.** Doctor of Philosophy in Communication Science. University of Oulu. Finland.
- Rugbeer, H. 2005. **A conceptual framework for implementing e-Education in KwaZulu-Natal.** Doctor of Philosophy in Communication Science. University of Zululand. South Africa.
- SEAMEO. 2011. **Status of e-Education Integration in Education in Southeast Asian Countries by SEAMEO.** (Online). www.seameo.org, Access Date 4 January 2021.
- Schrass, JoAnn M. 2000. Academic Affairs Online: A Survey of Information Available on Website in Higher Education. **College Student Journal.** United States of America.
- Wilmarth, P. J. 2010. **Comparative perception of adult learner in an Online and Face-Face Course.** Doctor of Philosophy Thesis in Science Education. University of Missouri-St. Louis. United State of America.